

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачево
2024**

бібліотека університету є медіатекою, його інтелектуальним центром, що акумулює в собі культуру комунікаційного суспільства початку ХХІ ст. [2, с. 20].

Отже, шляхи формування сучасної університетської бібліотеки в епоху знань та інформації полягають у розвитку електронної колекції та створенні власної електронної бібліотеки, яка базується на внутрішніх ресурсах та забезпечує доступ до якісної наукової інформації з усього світу. Ця бібліотека, об'єднана програмними й технічними засобами, сприятиме науковцям, викладачам та студентам, забезпечуючи їх інформаційними ресурсами, а також відображаючи українські наукові досягнення для світової спільноти.

Список використаних джерел

1. Левківський К. Бібліотека вищого навчального закладу – ключова ланка інформаційного забезпечення навчального процесу на сучасному етапі. Вища школа. 2018. № 5. С. 33-41.
2. Університетська бібліотека: нова сфера інформаційної взаємодії : монографія / за ред. В. О. Ільганаєвої, Т. О. Колесникової. Дніпропетровськ, 2016. 202 с.
3. Ярошенко Т. Бібліотека – серце університету: синергія поступу в суспільстві знань URL:<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/efa7e3ee-abc7-464b-b7c8-07fd92e1356a/content> (дата звернення: 15.04.2024)
4. Ярошенко Т. Університетські бібліотеки України підтримують ініціативу відкритого доступу до наукової інформації. URL:<https://ekmair.ukma.edu.ua/items/c6c7fa06-e9c9-45c6-b3e6-ef877c525e21> (дата звернення: 10.04.2024)

УДК 02:116:001.8(043.2)

Надія КАМПОВ

Мукачівський державний університет,
м. Мукачеве

СТАНОВЛЕННЯ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА ЯК НАУКИ

Бібліотекознавство – наука про бібліотечну справу, яка, на думку багатьох науковців, зародилося ще в глибоку давнину. Розвиток бібліотечної справи в період античності, в епоху Відродження та Просвітництва, потребував наукового підґрунтя. Уявлення про бібліотеки трансформувалися в наукову систему, яка згодом отримала назву «бібліотекознавство». В основі бібліотекознавства цього періоду панували норми і цінності західних країн.

Вперше вжив слово «бібліотекознавство» М. Шреттінгер (Німеччина) в назві свого двотомника «Досвід вичерпного підручника з бібліотекознавства, або керівництво з досконалого ведення справ бібліотекаря» (нім. «Versuch eines vollständigen Lehrbuchs der Bibliothek-Wissenschaft oder Anleitung zur vollkommenen Geschäftsführung eines Bibliothekars»), яка виходила друком з 1808 до 1829 (1834 перевидана з назвою «Керівництво з бібліотекознавства») [1]. Ця праця поклала початок виданням з бібліотекознавства, які за своїм ідейно-теоретичним змістом поділяли його погляди. М. Шреттінгер приділяв підвищену увагу до практичної організації і пристроїв бібліотеки. Саме в чому він вбачав сутність бібліотечної роботи та бібліотекознавства. Ця думка була притаманна всьому закордонному бібліотекознавству ХІХ і почасті ХХ ст., що згодом дало

підставу розглядати його як вузькотехнічну, практичну, прикладну науку, яка позбавлена соціального змісту.

Наприкінці 19 ст. бібліотекознавство почали тлумачити не як практичне знання, а як сукупність наукових знань (наукова дисципліна). Найбільш істотний внесок вніс в це німецький бібліотекознавець А. Грезель, який інтерпретував бібліотекознавство самостійну наукову дисципліну, одночасно поставивши питання про предмет цієї науки. «Теоретичні питання, писав він, що мають відношення до бібліотек, історії бібліотечної справи взагалі та окремих книжкових фондів утворює предмет самостійної науки – бібліотекознавства» [2].

Приблизно в цей же час формується і початкове уявлення про структуру бібліотекознавства як наукової дисципліни. У ній виділялися два розділи: вчення про бібліотеку та вчення про бібліотечні фонди. Саме тому, бібліотекознавство вперше набуває цілісної структурованої форми (хоча і недосконалої на думку сучасників).

Одночасно в бібліотекознавстві виявилися й безперспективні тенденції. Так, наприклад, зародилося історико-книгознавчий напрямок на чолі з К. Дзяцко, зосереджений на вивченні рукописів і стародруків, що абсолютно невиправдано розширювало як предмет, так і структуру бібліотекознавства. Так само непродуктивними виявилися спроби включити до складу бібліотекознавства такі науки, як книгознавство, літературознавство, бібліографію та ін. Процес становлення бібліотекознавства супроводжувався збільшенням кількості праць з бібліотечної справи, бібліотекознавства, організацією перших бібліотекознавчих журналів («Серапеум», Німеччина, 1840, «Бібліотечний журнал», США, 1976), професійних бібліотечних асоціацій (Американська бібліотечна асоціація, США, 1876, Бібліотечна асоціація, Великобританія, 1877) [2], відкриттям наукових центрів у галузі бібліотекознавства, найважливіший з яких перебував у Німеччині.

До другої половини 19 ст. у західних країнах набули поширення різноманітні за тематикою книги; був кардинально змінений характер роботи бібліотекаря. Начитаність вже не була достатньою характеристикою для цієї посади. Бібліотекар потребував організаційних та адміністративних навичок, вміння здійснювати ідентифікацію книг. Виникла потреба спеціалізованого навчання. Перші курси в галузі бібліотечної економіки відкрила Національна школа хартій у Франції в 1821 році.

Перша американська школа бібліотекознавства розпочала офіційні аудиторні заняття в Колумбійському університеті 1887 під керівництвом М. Дьюї (США). Академічна програма М. Дьюї була відома як Школа бібліотечної економіки. Передумовами запровадження цього курсу було створення Американської бібліотечної асоціації, видання першого спеціалізованого видання «Бібліотечного журналу» (англ. «Library Journal») та поява Десяткової класифікації Дьюї (1876). У 1879 році М. Дьюї здійснив спробу впорядкувати та організувати систему професійного навчання бібліотекарів. Професійна підготовка фахівців із бібліотекознавства почала носити системний характер із елементом самоосвіти, а практичне навчання проводилось на базі потужних 37 бібліотек [3].

Створення Американської бібліотечної асоціації зумовило формування наукових підходів до бібліотечної професії та бібліотечної науки. Датою виникнення бібліотечної освіти у США вважають дату відкриття бібліотечної школи (кафедри) при Колумбійському університеті у Нью-Йорку в 1887 році [4]. Проте сучасного вигляду бібліотечна освіта почала набувати лише у 1923 році, коли були опубліковані результати дослідження Ч. Уїльямсона. Навчальні програми в США переросли в програми магістратури з бібліотечної освіти, акредитовані Американською бібліотечною асоціацією. Термін «бібліотечна економіка» був поширений у США до початку 1942, а поняття «бібліотекознавство» переважало протягом більшої частини ХХ ст. [2].

Процес становлення бібліотекознавства супроводжувався збільшенням кількості праць з бібліотечної справи, бібліотекознавства, організації перших бібліотекознавчих журналів, професійних бібліотечних асоціацій, освітніх наукових центрів у галузі бібліотекознавства. Поява перших бібліотечних шкіл і спеціалізованих навчальних курсів сприяла подальшому розвитку бібліотекознавства. У 19 ст. бібліотекознавство почали викладати як навчальну дисципліну в університетах. Університет Пенджабу в Пакистані був першим в Азії, де читали курс бібліотекознавства. «Бібліотечний буквар Пенджабу» (англ. «Punjab Library Primer»), який видали в цьому закладі, став першим підручником з бібліотекознавства англійською мовою.

Таким чином, у ХІХ – на початку ХХ ст. бібліотекознавство сформувалося як наукова та навчальна дисципліна. Водночас, бібліотекознавство являло собою здебільшого формально-технічну дисципліну, що характеризується високою питомою вагою проблематики практичної спрямованості. Особливість світового бібліотекознавства зазначеного періоду полягає в тому, що воно розвивалося як єдина в світовому масштабі наука.

Список використаних джерел

1. Бібліотекознавство. URL: <https://www.librarys.com/etapi-rozvitku/38-viniknenny.html>
2. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової та навчальної дисципліни (ХІХ ст.). URL: <https://studwood.net/2515530/zhurnalistika/viniknennya>
3. Чуканова С. О. Бібліотекознавство та інформологія у системі вищої освіти США. Монографія. Київ. 2018 р. <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct>
4. Чуканова С. О. Бібліотечна освіта у США: історико-педагогічний аналіз. *Міжнародна наукова конференція «Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору» (2014)*. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/379>

УДК 028.8:615.85:378.091:027.7-042.3

Олександр КАЧУР,
Катерина МОВЧАН
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

БІБЛІОТЕРАПІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: РОЛЬ БІБЛІОТЕК

Швидкий розвиток соціальних і економічних процесів породив низку проблем, які потребують глибокого та всебічного аналізу: безробіття, пандемія, зростання апатії та байдужості до актуальних суспільних питань. Особливо

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>